

LILY GRAHAM

HET GEHEIM VAN PARIJS

NORTH AUDIO
PUBLISHING

Lily Graham

Het geheim van Parijs

Vertaald door Rianne Aarts

North Audio Publishing

HOOFDSTUK 1

De oude vrouw in de trein zag er niet uit als iemand die een diep, donker geheim met zich meedroeg. Het soort geheim dat zich tot barstens toe strak om je hart wikkelt.

Maar dat deed ze wel.

Een geheim waardoor vreemden naar adem zouden happen als ze het alleen maar fluisterend opbiechtte. Zelfs nu, na al die jaren.

En die vreemden hadden waarschijnlijk nooit kunnen bedenken dat er zoiets verscholen ging achter het vermoeide gezicht van de vrouw, die met haar knobbelige, pijnlijke vingers een bordeauxrode kasjmieren sjaal tegen haar hals drukte. Zittend op de stoel naast het door regen gegeselde raampje huiverde ze in de plotselinge koude windvlaag.

Jongeren denken niet op die manier na over ouderen. Ze zien de littekens niet die de tijd heeft achtergelaten, het verdriet, de vreugde. Ze zien alleen het lege gezicht van de ouderdom.

Dat gold zeker voor de jonge vrouw met het donkere haar, de vermoeide ogen en een uitpuilende laptotas, die had aangeboden om de oude vrouw te helpen haar koffer op te bergen in het bagagerek boven de stoelen. Als ze al over de oudere vrouw nadacht, zag ze gewoon iemand die misschien hulp nodig had. Of iemand die er vast geen bezwaar tegen had dat zij op de vrije stoel naast haar ging zitten, waar ze van plan was in relatieve rust haar aantekeningen door te nemen voor de lezing die ze de volgende dag zou geven. Zoals elke week bezwoer ze zichzelf dat ze echt op zoek moest naar een andere baan.

De oude vrouw had een ouderwetse kobaltblauwe koffer met stickers van verre oorden erop. De jonge vrouw zwaaide haar glanzende haar over haar schouder en klemde haar kaken op elkaar terwijl ze de koffer in het bagagerek tilde. De koffer begon te glijden en ze hield zichzelf in evenwicht met haar elleboog. Toen de koffer bijna op haar hoofd terecht kwam, kreeg ze spijt van haar aanbod om te helpen. Ze vloekte binnensmonds en schraapte snel haar keel toen de oude vrouw fronsend naar haar keek en een onhandige poging deed om op te staan en te helpen.

‘Het gaat wel, geen probleem,’ zei ze met een geforceerde glimlach.

Eindelijk lukte het haar om de koffer omhoog te duwen en ze propte hem tussen een groot blik chocolaatjes en een grijze plunjezak. Met een zucht ging ze zitten, haar gezicht gekleurd door de inspanning.

‘Die was zwaarder dan hij leek. U bent toch niet op de vlucht met de laatste Romanov-juwelen?’

De groene ogen van de vrouw begonnen te glimmen.

‘Alleen met mijn herinneringen. Die worden zwaarder naarmate je ouder wordt. Vooral als je ze inlijst.’

De jonge vrouw lachte haar rechte witte tanden bloot. Er stapten nog steeds mensen in de trein, met beslagen brillenglazen door de golf van warmte en rolkoffertjes in hun kielzog. Op hun gezichten stond de opwinding en berusting te lezen die de meeste reizigers met een lange treinreis in het vooruitzicht ervaren. Deze reis begon in Moskou en zou eindigen in Parijs.

Er klonk een blikken stem door de luidspreker, die verkondigde dat de trein binnen enkele minuten zou vertrekken.

De jonge vrouw ging op haar stoel zitten en wreef over haar nek. Die had flink te lijden gehad onder het bakstenen kussen in het kleurloze hotel in de buurt van het Moskouse kantoor waar ze haar hadden gestopt. Ze klapte haar laptop open en pakte haar koptelefoon waarmee ze eventuele afleiding wilde overstemmen terwijl ze zich op haar werk concentreerde. Toen fronste ze haar wenkbrauwen. Ondanks haar goede voornemens was ze toch nieuwsgierig geworden door wat de oude vrouw had gezegd.

Ze draaide zich naar haar toe en vroeg: ‘Neemt u uw foto’s mee op reis?’

De vrouw knikte en er ontsnapte een pluk poederachtig wit haar uit de knot in haar nek. Met een trillende hand streek ze de pluk achter een oor. Haar nagels waren rond gevijld en gelakt in een parelmoeren kleur. De jonge vrouw ving een vleugje parfum op, bloemig, aangenaam en duur.

‘Ik heb de mensen van wie ik heb gehouden graag dicht bij me, waar ik ook ben.’

De luchtige opmerking die de jonge vrouw had willen maken – dat de oude vrouw zou moeten overwegen om over te stappen op digitaal – bestierf haar op de lippen. De woorden van de oudere vrouw beroerden iets diep in haar. De rauwe pijn van iemand missen die je misschien nooit meer zult zien. Een pijn die maar al te echt was sinds haar moeder twee jaar eerder was overleden.

Ze beet op haar onderlip, alsof ze dat gevoel terug wilde dringen, en zei: ‘Dat snap ik, thuis zijn waar je ook bent, is een prachtig iets.’

De oude vrouw knikte. ‘Het is alleen niet helemaal hetzelfde als het echte werk. Ik denk dat ik daarom nu terugga naar Parijs, na al die jaren. Ik kan het zelf nog amper geloven.’

De jonge vrouw hoorde een licht accent in haar Engels, Frans misschien.

‘Is thuis in Parijs?’ vroeg ze. ‘Ik heet Annie, trouwens.’

‘Valerie,’ zei de oude vrouw met het soort glimlach waardoor een gezicht compleet verandert. De jonge vrouw die onder al die lagen tijd verstopt had gezeten, kwam tevoorschijn. En toen beantwoordde ze Annies vraag.

‘Ja, Parijs is thuis, neem ik aan. Hoewel ik er het grootste deel van mijn leven niet ben geweest. De afgelopen jaren heb ik gereisd, sinds mijn man is overleden. Ik heb Rusland altijd al eens willen zien en dacht: waarom nu niet? Maar ik ben eerst overal geweest. Praag, Istanbul, Marokko... maar ja, Parijs is altijd thuis. Gek, hè?’

Annie haalde een schouder op.

‘Ik heb nog nooit ergens anders gewoond, dus voor mij is thuis altijd een klein huis op het platteland in Kent. Dat maakt het makkelijker, denk ik, als het alles is wat je ooit hebt gekend. Ik kan me niet voorstellen hoe het is om in Parijs te wonen, het is vast ongelooflijk. Baguettes wanneer je maar wilt, croissants, geplaveide straten vol cafés, de mode...’ Ze zuchtte, haar ogen

glinsterden toen ze zich de romantiek van het leven voorstelde in de stad van de lichtjes en de liefde. ‘Ik heb altijd al moedig genoeg willen zijn om ernaartoe te verhuizen. Ooit misschien...’

Valerie knikte. ‘Toen ik zo oud was als jij, kon ik me ook niet voorstellen dat ik daar zou wonen. Zelfs niet toen ik er in mijn eentje naartoe verhuisde. Ik was doodsbang en dacht dat ik er nooit bij zou horen, ik was niet echt modieus. Ik was assistent-bibliothecaresse, in hart en nieren helaas, en droeg meestal stevige brogues en ribfluweel.’

Annie grijnsde. ‘Dat is nu weer helemaal in, nerdy chic.’

Valerie grinnikte, een hese lach die niet bij haar leeftijd paste.

‘Waarom had u dan besloten om naar Parijs te verhuizen?’ vroeg Annie.

De oude vrouw speelde met een zegelring aan haar linkerhand.

‘Ik wilde wanhopig graag weten wie mijn familie was en die behoefte was uiteindelijk sterker dan de angst.’

De trein kwam in beweging en het station suisde voorbij in een grijsblauw waas van mannen en vrouwen die zich naar hun bestemming haastten. Plotseling waren daar het groen en goud van het platteland. Door de luidspreker klonk de mededeling dat er in de middelste wagon versnaperingen verkrijgbaar waren, met een selectie van warme en koude maaltijden.

Annie wilde dolgraag meer horen, maar ze zag Valerie achteromkijken.

‘Koffie? Ik kan voor ons allebei wat halen.’

‘Dat zijn fijn zijn,’ zei Valerie. Ze deed haar tas open en gaf Annie een briefje. ‘Zwart graag. Ik trakteer.’

‘Dank u,’ zei Annie.

Terwijl Annie zich een weg baande langs ellebogen en knieën van mensen die wanhopig verlangden naar cafeïne, dacht Valerie aan het verleden. Hoe kon ze ook anders, daar draaide deze reis immers om? Na al die jaren zou ze eindelijk terug zijn waar het allemaal begon, waar haar hele leven was veranderd.

Een deel van haar voelde dezelfde vrees die ze had gevoeld als jonge vrouw, toen ze meer dan veertig jaar geleden een reis maakte die vergelijkbaar was met deze. Ze draaide weer aan de ring, een opzichtige koperen uiting van slechte smaak. Het was een nerveuze tic die ze maar niet kon laten.

Annie kwam terug en gaf haar een wegwerpbeker vol dampende zwarte koffie, precies zoals ze had gevraagd. Haar blik viel op de ring waar Valerie mee speelde, maar ze zei niets.

Valerie zag waar Annies ogen op rustten en haalde laconiek haar schouders op.

‘Hij was ooit van mijn grootvader. Hij ziet er niet uit, maar ik houd er toch van, omdat hij van hem was,’ zei ze met een hol lachje en ze nam een slok koffie.

Annie klapte haar laptop dicht en dronk ook van haar koffie. Ze was nieuwsgierig naar de vrouw naast haar, ondanks haar voornemen om te werken. Ze liet zich maar al te graag afleiden. Ze was altijd al gefascineerd geweest door mensen en hun verhalen. Soms kon ze zichzelf gewoon niet inhouden, zoals nu.

‘Eerder zei u dat u naar Parijs ging om uw familie te zien. Waren ze Frans?’

Valerie knikte. ‘We werden gescheiden door de Tweede Wereldoorlog, toen ik nog maar een kind was. Ik werd naar een ver familielid in Engeland gestuurd, voor mijn eigen veiligheid, zeiden ze. Ik werd nooit herenigd met mijn echte familie, dat gebeurde pas toen ik al lang en breed volwassen was.’

‘Wat erg,’ zei Annie. Ze kon zich niet voorstellen hoe vreselijk dat moest zijn geweest.

Valerie haalde haar schouders op. ‘Gewoon het zoveelste oorlogsslachtoffer. Zoveel mannen hebben zich nooit gerealiseerd dat er na al dat oorlog voeren geen echte winnaars zijn, niet echt. Er zijn alleen slachtoffers en die vallen nog lang nadat de strijd is geleverd. Ik was begin twintig toen ik erachter kwam dat mijn familie nog leefde. Nou ja, één familielid in elk geval.’

‘U wist het niet?’ zei Annie geschokt.

‘Ik had geen flauw idee. Er was mij verteld dat ze dood waren. Ik ben opgevoed door de nicht van mijn moeder. Om al te veel verwarring te voorkomen noemde ik haar tante Amélie. In de oorlog was ze met een Engelsman getrouwd, John, en ik ging bij hen wonen. Ze hadden me verteld dat er na mijn moeders dood niemand meer in leven was, op Amélie na dan. Toen ik twintig werd, vond ze dat ik het verdiende om de waarheid te weten.

Pas nu ik oud ben, begin ik misschien een beetje te begrijpen waarom ze deden wat ze deden. Waarom ze dachten dat de leugen minder pijnlijk zou zijn dan de waarheid.'

Valerie zuchtte verdrietig.

'Voor sommigen is de waarheid een last. Iets wat nooit kan worden hersteld als het eenmaal is ontketend, zoals de doos van Pandora, maar voor mij was het het tegenovergestelde. De waarheid verankerde me in het verleden en gaf me een gevoel van verbondenheid, hoe pijnlijk ook.'

Annie borg haar koptelefoon op. Ze schoof hem samen met haar laptop aan de kant en had zo'n voorgevoel dat ze die de rest van de reis niet meer open zou klappen.

'Dus besloot u om naar Parijs te gaan om uw familie te vinden? Om erachter te komen waarom het geheim was gehouden dat ze nog leefden?'

Valerie knikte. 'Het was 1962 en hoewel het nu al lang geleden is, weet ik nog steeds waar ik zat toen ik in Calais in de trein stapte. Ik zat toen niet aan het raam,' zei ze met een lachje. 'Er hing sneeuw in de lucht en Amélie's woorden echoden na in mijn hoofd. "Doe het niet, Valerie. Doe het alsjeblieft niet." Maar ik moest.'

'Ze wilde niet dat u ze ging zoeken, zelfs niet toen ze u over hen had verteld?' vroeg Annie fronsend. 'Waarom niet?'

Valerie draaide aan de ring. 'Ze wilde vooral niet dat ik teleurgesteld zou worden, ik was tenslotte afgestaan. Ze wilde niet dat ik op een soort sprookjeshereniging zou rekenen. Dat ik een wond opende die misschien nooit zou sluiten. Maar ik wilde geen sprookje. Alleen de waarheid. Ik moest uitzoeken waarom ze hadden gedaan wat ze hadden gedaan. Waarom ze me naar een vreemd land hadden gestuurd om door iemand anders te worden opgevoed. Een vreemde, al waren we verre familie.'

De trein reed verder en Annie werd meegesleept door de woorden van de oude vrouw, over het spoor door het bruingouden landschap zo het verleden in.

HOOFDSTUK 2

Parijs, 1962

De trein gleeed het station binnen in een golf van mist en kou. Het fluitje klonk. Valerie strekte haar nek om uit het raam te kijken, langs de vrouw die naast haar zat.

Parijs.

Ze kon niet geloven dat ze er was, dat ze had doorgezet.

Om haar heen strekten de passagiers hun stijve benen en pakten de jassen, sjaals en hoeden die ze uren eerder in Calais hadden uitgetrokken.

Een oude vrouw mompelde: ‘*Névé?*’ Sneeuw. Ze kon het in de lucht ruiken.

Valerie huiverde in haar geleende jas, hoewel het meer door de zenuwen kwam dan de kou.

Ze was tenger, wat nog eens werd benadrukt door de zware tweedjas die over de grond sleepte. Vormloos als een hobbezak hing de jas om haar heen en hij rook nog steeds naar Freddy, die hem in Engeland om haar schouders had geslagen. Ze ademde zijn geur in, het mengsel van aftershave en iets wat altijd op de een of andere manier thuis was. Voordat ze aan boord van de veerboot was gestapt, had hij zijn voorhoofd tegen het hare gedrukt en gezegd: ‘Je hoeft dit niet te doen, dat weet je toch? We kunnen hier ons eigen avontuur beleven, alleen jij en ik.’

Ze had geknikt, met een brok in haar keel, want ze moest gaan. Als ze het nu niet deed, zou ze het nooit doen.

Valerie sloot haar ogen. Aan Freddy denken zou niet helpen. Onder de vormeloze jas droeg ze een dun roze vest met een gat in de linkermouw en de

vervaagde parelknopen die tante Amélie erop had genaaid toen ze dertien was. Ze had zich nooit zo druk gemaakt over haar gebrek aan stijl, tot nu.

Ze tilde de oude koffer van haar tante uit het bagagerek. Hij was met touwtjes dichtgebonden om te voorkomen dat hij open zou barsten. Tegenover haar bekeek een vrouw, die een zijden sjaal vakkundig om haar hals had geknoopt, haar van top tot teen. Met een soort van medelijden leek ze haar versleten jas en lompe brogues in zich op te nemen. Valerie wendde haar hoofd af en raakte de opgevouwen brief in haar jaszak aan. Ze voelde de scherpe hoek van de envelop, die door haar onzekere gefriemel in een zachte, ronde plooi was veranderd, en putte er moed uit. Daarom was ze hier. Ze had geen tijd gehad om iets modieus bij elkaar te zoeken, als ze al geld had gehad voor zulke dingen. De laatste tijd was het zwaar geweest.

Ze hief haar kin iets op, opende haar koffer, trok de jas uit en deed een extra trui aan. Daarna deed ze de jas weer aan en sloeg ze een gebreide sjaal om haar nek. Ze was klaar voor eventuele sneeuw. Al was dat het enige waar ze klaar voor was.

Hij had een kaart meegestuurd. Een attent gebaar. Pas later zou ze begrijpen hoezeer dat niets voor hem was geweest. Al stak het ergens wel dat haar nauwste nog levende bloedverwant een kaart moest sturen, zodat ze zijn huis kon vinden.

Maar na vandaag zouden ze herenigd zijn. Dat was het belangrijkste.

De baan zou helpen. Ze had meer geluk dan de meesten. Bovendien had er in de advertentie gestaan dat ervaring niet vereist was, alleen liefde voor boeken. Nou, die had ze in overvloed. Als gediplomeerd bibliothecaresse en voormalig boekverkoopster dook Valerie in boeken zoals sommige vrouwen in de armen van mannen doken, halsoverkop en zonder vangnet.

Amélies woorden klonken ook nu nog na in haar hoofd. ‘Maar Valerie, dit is geen verhaal uit een van je boeken. Ik weet niet hoe hij zal reageren als hij erachter komt. Vincent Dupont is een onvoorspelbare man. Hij reageert misschien niet op de manier waarop je hoopt, als hij erachter komt wie je bent.’

Dat maakte niet uit, niet echt, vond Valerie. Bovendien dachten mensen die niet lazen dat alle verhalen sprookjes waren. Niets was minder waar. Goede verhalen leerden je wie je zou kunnen zijn. Als je maar uit je warme, bekende, veilige comfortzone stapte. Ze hoefde nu alleen maar dapper te zijn.

Toen ze het station uit liep, de mensenmassa uit, ving ze haar eerste glimp op van Parijs. Ze voelde kriebels in haar buik, alsof ze op bubbeltjes liep. Haar tred werd lichter en doortastender en de vermoeidheid van het reizen verdween. Ondanks de kou glinsterde de lucht goudachtig, alsof er champagnebelletjes rondzweefden. De gebouwen waren in een roodgouden gloed gehuld. Ze was hier voor het laatst geweest toen ze drie jaar was en met haar tante rennend door de straten de stad verliet. Als ze haar ogen sloot, was het haast alsof ze dat moment herbeleefde. De manier waarop haar voeten tegen de kasseien sloegen, haar tantes bezorgde grijze ogen, haar grip om Valeries arm, stevig en meedogenloos, zelfs toen Valerie klaagde dat ze moe was. Ze renden en in de verte liep een groep soldaten de straat in. Amélie bleef staan en Valerie botste tegen haar benen aan. Haar tante draaide zich met een ruk om en zei dat ze stil moest zijn, dat ze een andere straat moesten nemen. Nu. Toen Valerie aarzelde, trok haar tante ruw aan haar arm. Er stonden tranen in Valeries ogen, maar ze protesteerde niet meer, ze deed gewoon wat Amélie haar zei. *Vite*. Snel.

Valerie wist niet of het een herinnering was, of dat haar hersenen dit beeld gewoon hadden gefabriceerd nadat Amélie erover had verteld. Het voelde in elk geval echt.

Ze liep de Rue des Arbres in, langs huizen waarin beelden waren uitgehouwen in de gevels, langs cafés met terrasjes die zelfs in de koude herfstzon, met die ongebruikelijke voorbode van sneeuw, de stoep bedekten en de geur van verse *café noir* en baguettes met zich meebrachten, en het geluid van mensen.

Ze zette koers naar de wijk Saint-Germain-des-Prés, een speelplaats voor kunstenaars en zwervers, die de afgelopen jaren was teruggewonnen door schrijvers en feministen, revolutionaire denkers, jazzmuzikanten. Een smeltkroes van culturen.

Ondanks haar kaart verdwaalde ze al snel. Ze vergaapte zich aan alles wat ze zag en volgde de meanderende loop van de Seine, hoewel ze geen idee had waar ze was. Vijfenveertig minuten later vond ze de boekhandel aan de Rue des Oiseaux, weggestopt tussen een bistro en een bloemenwinkel. De winkel heette Gribouiller, wat krabbel betekende. Er sprak iets eigennuttigs uit, iets wat ze later op zijn best onwaarschijnlijk en op zijn slechtst bespottelijk zou vinden.

Ze aarzelde voor de zware vaalgroene houten deur. Ze tuurde naar binnen door het kleine raam waarin de naam van de winkel met gouden letters was geëtst, die nu door de tijd waren vervaagd. Ze draaide aan de koperen deurknop en de bel boven de deur rinkelde.

Binnen viel een strook licht door het raam op een oude man met een hoofd vol pluizig haar. Hij zat in de hoek achter een groot mahoniehouten bureau vol boeken, brieven en overvolle asbakken. Hij rookte een sigaret en keek niet op of om. Hij stak alleen zijn magere hand op, de middelste vingers waren bruin van de nicotinevlekken. ‘Nieuwe boeken zijn een frank, oude vijftig cent. Neem de tijd,’ zei hij met een krakende stem.

Valerie liep aarzelend naar hem toe, zich bewust van het zware geluid dat haar lompe brogues maakten op de stoffige houten vloer. Ze bleef zo dicht bij zijn bureau staan als ze durfde. Haar ogen dronken de rijen handgemaakte witte boekenkasten in en de rommelige stapels paperbacks die elk vrij plekje in de winkel leken te bezetten. Haar hart ging tekeer nu ze er was. Nu er geen weg meer terug was. ‘*Bonjour, monsieur.* Ik kom voor de vacature.’

‘Vacature?’ zei hij met opgetrokken wenkbrauwen, zijn blik nog altijd op het grootboek voor hem gericht. Hij knipperde met zijn vochtige, roodomrande blauwe ogen, zette zijn bril met draadmontuur af en legde hem met een korte, hoorbare zucht op het bureau. Hij had duidelijk geen zin om van zijn werk te worden gehouden.

‘Voor boekverkoper.’

De man keek eindelijk op en leunde naar achteren in zijn bruine fauteuil. Er zat een scheur in de zijkant waar een dikke prop vulling door naar buiten stak. Zijn mond viel midden in een trek van zijn sigaret open. Door de

blauwgrijze rookwolk keek hij haar fronsend aan, alsof dat wat hij zag ook niet veel duidelijkheid leek te bieden.

‘Je bent Engels,’ zei hij na een tijdje. Geen vraag, gewoon een feit.

‘Ja,’ antwoordde ze. Haar stem klonk iets hoger dan ze wilde. Ze schraapte haar keel. ‘Ik heb u een tijdje geleden geschreven,’ zei ze in een poging zijn geheugen te prikkelen. Ze kreeg een knoop in haar maag. Hij zou het toch niet vergeten zijn? Met trillende vingers haalde ze de brief uit haar jaszak en stak die naar hem toe. De brief was nog geen week oud, maar ze had hem al zo vaak gevouwen en gelezen dat hij als een deel van haar voelde.

Met een zucht zette de oude man de bril weer op die hij net had afgedaan. Toen kwam hij met een grom overeind uit zijn stoel en schuifelde naar voren om Valerie goed te bekijken. Hij leek niet erg onder de indruk van wat hij zag: ze had haar jas uitgetrokken en had nu twee truien en een lange fluwelen rok aan. En haar gehavende koffer stond naast haar zware schoenen.

De fronsrimpels in het voorhoofd van de oude man leken nog dieper te worden toen hij naar haar goudblonde haar en groene ogen keek. Eindelijk leek hij te knikken, een minimale beweging, hoewel hij geen aanstalten maakte om de brief aan te pakken.

‘Jij bent het meisje, de wetenschapper,’ zei hij snuivend. Hoewel zijn blauwe ogen iets minder koel stonden dan voorheen, dacht Valerie. Maar dat kon ook door het licht komen. Hij knipte met zijn nicotinevingers, alsof hij zijn geheugen wilde opfrissen. Er viel een hoopje as op de vloer naast haar schoenen dat een peperkleurig stoflaagje op de gelakte neuzen achterliet. ‘De... degene van die... die scriptie.’

‘De uitdagingen van de boekhandel tijdens de oorlog: een studie naar twee steden tijdens de Blitz en de bezetting,’ citeerde Valerie. ‘Ja. Ik ben Val...’ Ze zweeg en corrigeerde zichzelf toen snel met haar valse naam: ‘Isabelle Henry.’ Ze hoopte dat hij haar fout niet had opgemerkt. Ze spraken Frans. Ze wist dat hij het niet anders wilde hebben. Amélie had haar al gewaarschuwd.

‘Vincent Dupont,’ zei hij. Met een opgetrokken grijze wenkbrauw keek hij naar haar uitgestoken hand. Hij maakte een pufgeluidje. Snel trok ze haar hand terug en ze glimlachte ongemakkelijk.

Ze staarde hem aan en nam alles in zich op. Van zijn witte haar tot zijn lange neus, met een kleine knobbel op het uiteinde, onmogelijk lichtblauwe ogen, zijn gebogen rug, bruine broek en loafers en het smaragdgroene vest met leren patches op de ellebogen. Tegen zijn heup leunde een boek met lichtgele omslag en ezelsoren, half begraven in zijn linkerbroekzak.

Hij knikte kort. 'Ik zal je naar je kamer brengen, het stelt niet veel voor,' waarschuwde hij.

Hij ging haar voor naar een trap achter zijn bureau, die naar de bovenwoning leidde en de kleine kamer die zij zou gebruiken. Volgens de advertentie had die een eenpersoonsbed, een wastafel en een waterkoker. Dat laatste, nam ze aan, was het pièce de résistance. Thee en suiker waren niet inbegrepen. Monsieur Dupont runde geen liefdadigheidsinstelling. Ze vond het niet erg. Ze was er eindelijk, dat was het enige wat telde.

Haar hart sloeg over toen ze hem volgde. De trap was bekleed met zwarte en witte tegels en draaide rond als een torenschelp. Tot haar verbazing herkende ze de trap. Ze zag zichzelf in een paar rode schoenen die schitterden in de zon terwijl ze er als klein meisje speelde. Ze slaakte een zachte zucht bij die plotselinge, vergeten herinnering.

Een herinnering aan deze plek. Ze zocht steun bij de muur en merkte dat die was veranderd. Vroeger waren de muren wit geweest, maar nu waren ze grijs en konden ze wel een likje verf gebruiken. Vroeger was er ook een koperen reling, maar die was vervangen door een goedkope plastic leuning.

Monsieur Dupont begreep niet dat haar schok en verrassing veroorzaakt werden door het ontluikende besef dat ze hier eerder was geweest, en hij draaide zich om om haar aan te kijken. Zijn roodomrande felblauwe ogen waren tot spleetjes geknepen. 'Je bedenkt je toch niet ineens? Ik heb het laten schoonmaken. Ik heb uitgelegd dat je een kleine kamer in het appartement boven de winkel zult hebben. Ik heb nooit gedaan alsof dit het Hotel Georg V was, dat weet ik zeker,' zei hij op ongeduldige toon.

Snel schudde ze haar hoofd. Met witte knokkels greep ze haar koffer steviger vast en ze schonk hem wat Freddy haar megawattglimlach noemde. 'O nee, het is helemaal prima, dank u, het is geweldig.'

Hij keek haar een beetje bevreemd aan vanwege haar overdreven enthousiasme. ‘Je hebt het nog niet eens gezien.’

Ze bloosde.

Hij draaide aan de koperen deurknop en liet haar een klein appartement binnen. Het baadde in het licht dat op een glimmende houten vloer met visgraatpatroon viel. Brede ramen keken uit op de straten van Parijs, met in de verte de Eiffeltoren. Tegenover de woonkamer was de keuken, met een ronde tafel en een plankje met een stapeltje verouderde kookboeken.

Hij liet haar de badkamer zien en ging toen voor naar een kleine kamer aan de andere kant van het appartement. Hij haalde de deur van het slot en duwde hem met wat kracht open. Binnen rook het muff en bedompt. Er stond een eenpersoonsbed met een lappendeken, een kinderkledingkast en een kleine, licht verroeste wasbak in de hoek. Naast een smal raam stond op een lage kruk aan het voeteneinde de beruchte waterkoker met een mok en een theelepel. Als ze haar armen uitstak kon ze de muren tegelijk aanraken. ‘Het is prima, *merci*,’ zei ze.

Hij maakte een instemmend geluidje. ‘Ik laat je uitpakken voordat we aan het werk gaan. De winkel is zes dagen per week geopend, met een lunchpauze vanaf twee uur. En dan weer aan het werk van vijf tot negen. Is dat een probleem?’

Ze schudde haar hoofd.

Hij knikte en draaide zich om om te vertrekken. Toen staarde hij haar met een schuin hoofd aan. Ze vroeg zich af of hij haar misschien eindelijk even herkende. Maar hij zei: ‘Vis?’

‘Vis?’

‘Eet je dat?’

Valerie knikte.

Hij ging weg en zei: ‘*Bon, diner.*’

Toen hij weg was, ging ze op het bed zitten in een poging haar hartslag tot bedaren te brengen. Ze wikkelde de dikke wollen sjaal van haar nek en keek naar de kleine kamer.

Hij had haar niet herkend. Er was een moment geweest waarop ze haar adem had ingehouden, denkend dat hij zich zou realiseren wie ze was en iets

vertrouwds in haar ogen zou zien, in haar glimlach. Maar dat had hij niet.

Ze haalde diep adem, boos op zichzelf vanwege haar romantische ideeën. Hij had haar zeventien jaar niet gezien en ze had hem nou niet bepaald haar echte naam gegeven. Nu vermoedde ze dat als ze dat wel had gedaan, tante Amélie hoogstwaarschijnlijk gelijk had gekregen; dan had hij haar er onmiddellijk uit gezet.

HOOFDSTUK 3

Drie weken eerder

Londen

De onopvallende vacature voor een boekverkoper bij Gribouiller besloeg maar drie regels en zat ingeklemd tussen een advertentie voor een baan bij een jamfabriek in Lyon en eentje voor een kleermaakster in Montmartre. Maar wat Valerie betrof had het net zo goed dikgedrukt op de voorpagina kunnen staan. Haar blik was direct op de naam van de boekhandel gevallen en haar hart had een slag overgeslagen.

Freddy had de krant uit haar handen getrokken en op de ietwat plakkerige houten tafel gelegd in hun favoriete pub, waar het altijd naar mufte cider en Schotse eieren rook. ‘Niet doen,’ had hij gewaarschuwd.

Ze keek op en haar groene ogen ontmoetten zijn donkerbruine. Uit de hare sprak die blik. Een blik die hij herkende en hij kreunde.

‘Ik wist dat ik niets had moeten zeggen.’

Hij had de advertentie per toeval gevonden in een exemplaar van *Le Monde* van vorige week. Nu wenste hij dat hij hem haar niet had laten zien.

Ze schonk hem een weifelende grijns, hoewel haar wereld op zijn kop leek te staan door de advertentie. ‘Dat zou je nooit doen.’

Hij liet zijn hoofd in zijn handen zakken en zijn wilde bruine haar werd warriger dan normaal. Freddy had dat jongensachtige uiterlijk dat hem tot het einde van zijn leven zou kenmerken. Het hielp hem ook bij zijn werk als journalist: niemand nam hem serieus totdat het te laat was.

‘Nee,’ erkende hij. Freddy was de eerste om toe te geven dat het voor hem schier onmogelijk was om objectief te blijven waar het Valerie betrof.

Ze sloeg het laatste beetje van zijn warme bier achterover en vertrok haar gezicht. Ze stond op, stak haar hand op en maakte aanstalten om de warme pub uit te lopen, ook al zaten ze er amper tien minuten.

‘Ik moet even een luchtje scheppen en nadenken,’ zei ze.

Verward keek Freddy haar aan. ‘Nou, dan zie ik je later wel, toch?’

Ze knikte afwezig. Ze kon alleen maar aan de woorden uit de advertentie denken, die als een bel door haar hoofd galmden: boekhandelassistent gezocht, moet van lezen houden, geen ervaring vereist, kamer beschikbaar mét waterkoker.

Het leek een teken. Een ingang.

Ze verliet de pub in een roes en wandelde in de regen door de straten van Noord-Londen. Die avond stelde ze de brief op. Ze vertelde haar grootvader alles, behalve de waarheid: haar interesse in Franse literatuur, haar liefde voor boeken, haar verlangen om een jaar in het buitenland door te brengen, de mogelijkheid die zo’n baan haar zou bieden om haar opleiding af te ronden en de fictieve scriptie die ze schreef over boekhandels tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ze deed een beroep op zijn Franse trots door te zeggen dat ze ervan overtuigd was dat het tijdens de Blitz moeilijker was geweest dan tijdens de bezetting van Parijs. Iets zei haar, ingefluisterd door wat tante Amélie had gezegd over zijn temperament, dat dit ervoor zou kunnen zorgen dat ze op zijn minst een antwoord kreeg, zelfs als het gewoonweg vernietigend was. Ze zou later wel beslissen wat ze zou doen als hij nee zei.

Ze wist dat ze veel vroeg, had ze geschreven, met haar verzoek om haar aan te nemen zonder een sollicitatiegesprek. De reis naar Parijs zou een behoorlijk gat slaan in het salaris dat ze kreeg als assistent in de British Library. Ze had voorgesteld om de eerste week gratis te komen op proef. Ook had ze aangeboden om te koken in ruil voor de kamer en informatie over de winkel tijdens de oorlog, en een ticket terug naar huis als de regeling niet beviel.

Anderhalve week had ze ongeduldig op een antwoord gewacht. Als ze ’s avonds thuiskwam van haar werk, trok ze als eerste de brievenbus open, maar die was steeds leeg en ze begon alle hoop te verliezen.